

1. UVOD

Problematika zagađenja na Unsko sanskom kantonu posljednjih godina je u fokusu istraživača koji najčešće istražuju vodeni ekosistem, zbog značaja vodnih resursa, međutim sve je više istraživanja o sadržajima hrane i prehrambenih proizvoda koji se uzgajaju na ovim područjima i s kojima se želi utvrditi da li i koliko različitih opasnih tvari ima u hrani i da li postoje rizici za populaciju koja živi na ovim područjima.

Obzirom na intenzivni razvoj čovječanstva u prethodnom stoljeću i ljudske aktivnosti koje su doprinijele globalnoj kontaminaciji okoliša sve su češća istraživanja i dosta je podataka koji govore o utjecaju različitih kontaminanta kroz prehrambeni lanac na zdravlje čovjeka. Jedna od najistraživanijih grupa toksikanata su teški metali. Teški metali imaju višestruku važnost. Oni predstavljaju značajnu sirovinu za brojne industrijske grane, neki od njih su neophodni za žive organizme, mogu djelovati povoljno na produktivnost poljoprivrede i većina od njih je često značajan zagađivač životne sredine. Oni se na različite načine bioakumuliraju u živim organizmima, a konzumiranjem hrane, prehrambenih proizvoda, zraka i vode koji su kontaminirani teškim metalima dopijevaju i u čovjeka te se kao posljedica njihovog nagomilavanja u organizmu javljaju razna oboljenja i poremećaji. Većina teških metala su kumulativni otrovi. Bioakumulacija i ulazak u prehrambeni lanac čini teške metale poput Cu, Co, Ni, Cd, Zn, Hg i Pb glavnim okolišnim onečišćivačima i kumulativnim otrovima pa hronično unošenje niskih doza navedenih metala ima štetne posljedice za zdravlje ljudi i životinja.

Razina olova, kao jednog od najznačajnijih i najopasnijih otrova, u okolišu brzo se povećavala uslijed industrijalizacije i urbanizacije u posljednjih nekoliko desetljeća. Mnogi autori smatraju da je to najrašireniji kontaminant okoliša obzirom na njegovu veliku i raznovrsnu upotrebu. Da li ga i koliko ima u okolišu Unsko sanskog kantona bio je cilj ovoga rada. Pregledom literature o istraživanju olova u hrani, vodi ili drugim indikatorima zagađenja utvrđeno je u kojim količinama i gdje se olovo pojavljuje u okolišu i da li prisutne koncentracije predstavljaju opasnost za čovjeka.